

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

Külföldön az ár folytatva minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP

SZERKESZTŐ LAKIK : III. TIZED, BUDAI-ÚTCA, 189. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCA, 186. SZ.

Bélyegdíj minden beutalásért 30 kr.

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknel árlengedés adatik.

A kecskeméti sugárút eszméjéhez!

Jókai Mór, a nagynevű költő mult-kori látogatása alkalmával, kecskeméti tanulókról visszaemlékezéseiről szólván, — városunk állapotát az akkori időben még ázsiaiának jelezte.

Ez a jelző, mint azt a nagy költő hangsúlyozta is, ma már teljesen a múlté; mert városunk különösen a hetvenes évek eleje óta annyira épült, hogy e tekintetben valóban örvendetesnek lehet jelezni a haladást. Akár gazdaságilag, akár iparos, akár az intelligencia tagja épít, izléses, csinos építéssel gazdagítja városunkat. Az építési kedv pedig akkora, hogy ha az 1870. óta épített csinos épületeket sorba lehetne állítani, azokból jókora szép, csinos város telne ki.

A lakosság tehát, midőn izlésének és csinosító vágyának jelét adja, szülővárosa fejlődésére vonatkozó kötelességének tett eleget.

A város csinosodása azonban, fájdalom, csaknem egészen egyesek érdeme. A hatóság, ha járult is hozzá, azt csak újabb időben tette és ez is a járdázatásban kulminál. Azt hisszük, itt az ideje, hogy a város is tegyen valamit, mint hatóság. Mit tegyen? Ajándékozza meg Kecskemétet helyes, nem egyesek érdekeit dőltető, hanem a város fejlődésére elősegítő és biztosító szabályozási tervvel.

Ehhez természetesen első sorban egy határozott fővonal szükséges, mely irányadóul szolgáljon a további vonalak meghatározásában.

Ezen fővonalul szolgálhatna azon út vonala, a melynek létesítése érdekében Horváth Béla úr adott be legközelebb egy indítványt, mely hisszük és reméljük, a város közgyűlése által nem sokára tárgyalatni fog.

Körülbelül két éve annak, hogy a vasúttól a piacra bevezető széles és

egyenes u. n. sugárút eszméje felvetetett.

Hogy azóta az hol késik — nem keressük. De most már, ha fel lesz vetve a terv a városháza termében, foglalkozunk vele minél tüzetesebben, megmutatván, hogy Kecskemét fejlődését szívünkön viseljük és nem ohajjtuk az ázsiai állapot árnyékát benyújtani a jövőbe, melyet Kecskemét fejlődési története dicsőségesnek jelez. Nem vonakodunk kijelenteni, hogy minden modern műveltségű ember a sugárút tervét csak örömmel üdvözölheti s ennél fogva büszke önzertelt tekinthet Horváth Béla úrra, ki bátran kiállt a sikra a város szépülésének érdekében.

Hanem minden dolognak vannak ellenségei, s ha a budapesti lánchídattal annak idején igen sokan elleneztek, úgy ne higyjük, mintha a kecskeméti sugárút eszméjét mindenki üdvözítőnek tartaná. Vannak ugyanis, kik azt mondják minék a? Ha apának el tudtak járni görbe, sáros, poros utcákon, mi is eljárhatunk. Ezek véleményét nem részesítjük abban a megítélésben, hogy azt csafolgassuk. Mások kiépitőnek tartják a tervet, hanem Petőfi restjeként azt mondják: „Hej! ráérünk arra még!” Mi pedig azt mondjuk: „Nem érünk rá!”

Kecskemét folytonosan épül. Most is már rengetegnek tartják sokan a kisajátításra fordítandó összeget, az pedig az építkezés folytán ügyszólván napról-napra növekedik. Az tehát a helyes következtetés, hogy minél előbb a helyes követhetés, hogy minél előbb juthassunk egy szükséges szép főúthoz: minél előbb meg kell állapítani a vonalat, a kiépítés műve már inkább várhat egy kissé.

Mások ismét kiépitőnek tartják az utat, de szerintők a város anyagi helyzete azt meg nem engedi. Ez persze döntő ok volna, ha igaz volna. Ámde hála Istennek, nem úgy van.

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

A nőegyleti estélyek alkalmából.)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A jótékony nőegylet választmányának megtisztelő bizalmából nekem jutott a kiváló szerencse, hogy Önöket itt, az első estélyi alkalmával üdvözöljem. És midőn ezt teszem: szíves jóakarutukat és támogatásukat akarom kikérni ezen esztendő jellegű összejöveteleink, vagy ha úgy tetszik, estélyeink iránt.

Öszintén megvallom, hogy inkább családias jellegű összejöveteleknek, mint estélyeknek szeretném ezeket nevezni; mert az a szórakoztatás, vagy esetleg élvezet, a melyet Önöknek nyújthatunk, oly szerény, annyira nem tart igényt a kritikára és annyira nem akarja azt kihívni, hogy ezen estélyek rendezői, de még inkább azok nevében, kik ezeken közreműködünk, arra kérjük Önöket, hogy működésünk elbírálásában inkább csak a jóakarót méltányolják és csak ezt vegyék esetleges bírálatuknál színőrmértékül.

A cél, mely a nőegyletet, karöltve a korsolyaegylettel ezen estélyek rendezésében vezette és melyet az Önök szíves jóakarót támogatásával elérni oajtana: abban áll, hogy míg egy részről a jótékony oltárára hozandó áldozatkészségük akarja igénybe venni, más részről társadalmi életünk egy-

hangúságba akar némi életet, változatosságot hozni; meg akarja rövidíteni a hosszú téli estéket, melyeknek unalmasan elegikus hosszúságát ez idén annál jobban fogjuk érezni, mert most színházunk sines.

A nőegylet és a korsolyaegylet tehát ez esték rendezésével a jótékony és a társadalmi élet felelevenítésének szolgálatába állott. Mindkét cél nemes és azért feltétlenül megérdemli a pártolást.

Midőn ez estéket még egyszer szíves pártfogásukba és jóakarutukba ajánlom: engedjék meg nekem, hogy ez alkalommal nagyon röviden, pár szóval megemlékezzem társadalmunk egy betegségről, melyre országszerte annyit sok a panasz, melyet annyira sokan, oly sokféleképpen, minden áron megakarnának gyógyítani, de — fájdalom — a betegség ellen eddig a hatásos gyógyszer még senkinek sem sikerült feltalálni, mert úgy látszik, hogy ez is olyan természetű, mint a divat hóbotja, hogy minél jobban kuralják, üldözik, annál jobban, rohamosabban terjed és pusztít.

Mindnyájan ismerjük az unalmat. Azt hiszem, hogy nagyon kevesen vannak, kiknél ez a régi ismerős olykor olykor látogatást nem tenne. Minél szellemesebb valaki, annál gyakrabban lepi meg e betegség. Vannak a kik bizonyos társaságban unatkoznak legjobban. Hogy az unalom mily kellemetlen ölmösüllyel nehezedik reánk sokszor még nagyobb társaságban is, ha a társalgás fonala megakad, azt mindnyájan tudjuk. Ilyenkor az egyik vagy késsel, ka-

nyal, vagy villával játszik, a másik kenyérgolyócskát készít, a harmadik köbög, a negyedik az időről beszél, az ötödik a poharat, a tányért vagy az asztalkendőt ejti el, a legunalmasabb pedig ásit, frizurájával vagy a nyakendőjével játszik. Ilyenkor azután valóságos jótétemény egy megmentő közbeszólás, bármilyen naiv legyen is az, épen úgy, mint Münchenhausen bakfis leánykái, ki ily zibbabszó légkörben a mellette álló ásitó doktorhoz a következő szellemes kérdést intézte: Ugyebár doktor úr, hogy nyáron szebbek a napok, mint télen? Az egész társaság nevetett a naiv leányka és még naivabb kérdése felett, — de a cél el volt érve, mert az ártatlan közbeszólás a hallgatás démonját megtörte.

Ha azonban az unalom egyszer a földről eltűnne, ugyan mi is lenne a mi kártyáink, újságaink, színházainkból, a vizitekből, kávé-, teazsónainkból, házassági, keresztelési, halotti-ceremoniáinkból? Hát aztán hová lennének a kasznók, bálak, muzsikások, dohányzás, tabakolás, családi egyenlenségek, perpatvarok, intrignák, pletykák stb.? Mert ezek mindannyian az unalomnak köszönik eredetüket.

A leleményes emberi ész tehát kifogott az unalom; ismerjük a szórakozás ez, meg ezérfele nemeit, a mi természetesen is, hisz a nap farszót munkája után mily jól esik az üdülés.

Régeben azt tartották, hogy valamely nép műveltségi fokát meg lehet itélni abból, hogy mennyi szappant fogyaszt. Ma már azt tartják, hogy az emberek műveltségi fokára legjobban és legbiztosabban lehet kö-

Ügy legyen!

A mezei nyúl.

Dr. A. Boehme oly kedvesen írja le „üldözött” ezim alatt a szegény tapsifülest, hogy megérdemli több vonásokban utána ezt anyanyelvünk is átvenni. Motto gyanánt 6 soros versben sorolja föl e sokat zaklatott teremtmény üldözöt, hogy őt valóban mint hajszoltat tünethesse föl. Ezek: az ember, farkas, kutya, hiúz, vadmacska, menyét, nyest, sas, béja, bagoly, holló, varjú, szarka. Mind e 13 féle ellenség szereti a nyúlpecsenyt, üldözik is ehhez képest erdőn, mezőn, sőt a levegőből is, mint a fősorolt 6 féle madár. Csak a tó békái az egyedüliek, melyek a jámbor nyuszitól félnék, mert midőn ő a tószélre baktat és az avart zörgeti, azok nagy ívekben ijedten ugrálva menekülnek előre ments várunkba a vízbe. No meg félnék tőle a babonás emberek, ha véletlen útjokat szeli a nyúl s nem hiányzik olyan sem, ki képes visszafordulni, hogy valamelyes baj ne érje.

Van is szerepe szegény nyúlnak a nép meséiben, közmondásaiban, csak hogy bátorságáról sehol sem szól a rege. Mikor a 4 lábú állatot a madarak ellen háborút vezettek és fővezérek az országn szelmet tartott

a sereg fölött és a szárnységét a medve meglátta, hogy a számar meg a nyúl is berukkoltak, hangosan kezdett nevetni; erre a vezér azt mondá, hogy e bátoratlan legények is jők lesznek valamire. A számar született trombitás, a nyúl meg staféta. A kit a magyar ember nyúl szívnek mond, azt ugyan meg nem dicséret, de viszonyt nem a magyarokról szól a nóta, hogy heten mentek egy nyúl ellen.

Közmondásaink közül körülbelül a következők foglalkoznak a nyúllal: Rövid, mint a nyúl farka. Fél szemre alszik, mint a nyúl. Fél, mint a nyúl. Kicsiny a nyúl, de megfuttatja az agarat. Véletlen bokorban fekszik a nyúl. Hamar eselt vet az öreg nyúl. A hol a nyúl föl-cseroperedett, ott szeret lakni. A ki két nyulat hajt, egyet sem fog el. Kiugrasztotta a nyulat a bokorból. Nyulat fogathatni vele. A nagy urak kedve nyúl hátán jár. Népnünk a következő növényeket nevezte el a nyúlról: Nyúlárnyék (Asparagus), nyúl-tark (Lagarus), nyúl-fül (Hieracium), nyúl-tör (Prenanthes), nyúlga (Erucastrum), nyúl-kék (Sonchus), nyúl-láb (Trifolium arvense), nyúl-perje (Genista), nyúl-sás (Carex leporina), nyúl-zapuka (Anthyllis), nyúl-szem (Genista); de egyikből sem készült a bátorság itala.

Más népeknél is szerepel a nyúl közmondások és regés vonatkozásokban; mely tény legalább is jelez annyit, hogy ez állat el van terjedve az egész földtekén, az oceaniai szigetvilág kivételével. Ha nem is mindenütt egyforma bőven, de asztalt terített részére a természet úgy a kövér lapos mezőkön, mint a rideg hegység kopár hátain, úgy a sziklák közt, melyek tetőit a forró óvi nap lángsugarai beritkít, mint az örök hóval fódott Alpok hideg völgyeiben, úgy a téri-török áthévílt sivatagain, mint a terméketlen és vienyős északi pusztákon. Találkozni vele hoztában és erdőben, mezőn és kertekben, legelőn és szőlőkben, a tartományok belsejében és tengerpartokon s mind e tágkörü előfordulása dacára nehéz a különböző nyúl változatokat megnevezni, mert a talaj és éghajlat mindenütt módosítottak annyit rajta, hogy a viszonyokhoz alkalmazkodni tudjon. Nem marad meg a nyúl olyan tájakon, a melynek sajátosságai eltűnnek az ő születése helye tulajdonaitól.

Az Alpokban és magas éjszakon a miénkél zömök testalkotású nyúl tél idején fehérbe öltözik, hogy olyan színű legyen, mint a hótakaró, melynek szomszédságában nyomor közt tengtet életét. A mi nyúlnak

vetkezetténi azon élvezetekből, szórakozásokból, melyeket legjobban kedvelnek, melyek őket legjobban kielégítik.

A társadalmi élet fejlettsége tükrö a nép értelmi fokának.

Általános a panasz, hogy ma már nincs meg a társaságokban a régi jó kedv és kedélyesség, mint az előtt volt. Mint valami boszorkányomlás, úgy ül társadalmunk egy betegség, a minek a nevét senki sem tudja, vagy legalább nem igen akarja tudni vagy megmondani.

Hogy a régi jó kedv és kedélyesség megcsappant, annak fő és egyedüli oka társadalmunk azon betegsége, mely ország-szerete felütötte fejét, mindenüvé elhat, napról napra jobban terjed pedig seholsem látják szívesen. Odafélekéződik már a szerényebb családok asztalához is, egész hivataln megjelenik nyilvános mulatságaink, mindenütt követel, de mégis legkövetelőbb a bál és tánctermekben. Üldözik, riasztják, de miután nem megy: hát a legtöbben mégis befogadjuk, sőt nemcsak hogy befogadjuk, hanem annyira engedelmessékedünk neki, és annyira dődelgetjük; hogy szinte rabszolgáivá leszünk. Ennek a társadalmi betegség alakjában oly követelőleg fellépő és domináló maszknak a neve: az igény, vagy ha úgy tetszik, a nagyzás. Mindenki igyekszik túltenni a másikon, túllícitálja a másikat csak azért, hogy többebb láttassék, mint a mi valósággal. Még ha egyleti, jótékony célokra mulatunk is, mert hisz napjainkban a „jó szívet” korát éljük, akkor is nem azért megyünk a mulatságba, hogy ott kedélyesen eltöltsünk néhány órát, hanem

olyan bundával takarózik, melynek gyapjú-nemű anyaga fölül földszínű, alul fehéres, úgy hogy tekintve alig bírja őt a vadász megkülönböztetni a környezeti színtől; de már a hidegebb Németsországból szintén változik az évszak szerint bundája színe, a nőstény valamivel erősebb, a sik vidéken is előkerül télen fehéres, keselyű vagy sárga színű változat, de már a fekete rendkívül ritka. Egyedül ékessége a fekete csikós rövid fark, melyet mindig fölmereszte visel.

Feje alakjáról egy alfajai is van elnevezve, de legjellemzőbbek hosszú fülei, melyeket éber figyelméül jelelül folyton ide-oda mozgat; azok hegye fekete, fülei nagyságához képest hallása igen jó. Kevesebb éles a látása, nagy szeméi bután merednek a nézőre és mivel szemhéja fejletlen, még alvás közben sem zárhatja el azokat. A többi rágóktól eltérőleg van négyoldali két kis metsző foga a rágó fogak mögött. Orra kicsiny és nem valami erősen szaglós érzékkel fölruházott szerszám. Szimatolással könnyű mozgású fülös ajkát ide oda rángatja, mi annál fölülőbb, mivel hogy mélyen be van hasnitva.

Ami erős pofa szakála harezias külsőt kölcsönöz a nyúlaknak, szívéből még is számfűve van minden bátorság, úgy hogy végveszélyben sem bír ellenállást kifejtetni.

Egy-egy fa recosénese, béka véletlen megszólalása, tehén bőgés képes kerekét megoldani. Bizalmatlanul tekint minden új barázdát, ledűlt fát, rettegéssel tölti el őt minden szokatlan dolog, futásban képes még a fűtly is megállítani; de ha a szokottnál erősebben ijed meg, teljesen elveszti fejét, menekülni sem tud, csak kétségbeesetten futkos ideoda. Keves bátorsága miatt Linne őt örökre megbélyegezte, elnevezvén őt „félénk nyúl”-nak (*Lepus timidus*).

De honnan is meríthető a bátorságot szegény pára, midőn semminemű támadó védő fegyvere nincsen, miért az ő részéről sem szegény a futás, mint az insurrecció Győrnél, mert egyedül lábának gyorsasága mentheti meg. Előlábán 5, a hátsókon 4 ujj van, az első rövidke és izmosak, de kell is neki, mert saját gyáva népe közt ezzel, mint valami doberóval osztja vagy kapja az igazságot. Hátsó lábai fél oly hosszúak, mint teste, ugrás és futásra egyenlően képesítettek. Ilyen alkotás mellett többet kapott a nyúl, mint talán kellene, mert könnyebb neki a futás hegynek, mint magán a síkon, lefelé ellenben igen bajos, mivel bukással. Lábai eme különböző hosszúságánál fogva lassú járásában is ingadozó és esetlen, de mikor félteben kinyúlik, rendkívül sebességgel halad és közben ügyesen fordul.

A vén nyúl közönségesen megmenekül a róka vagy kutya elől, mert futása közben a legváratlanabb fordulatokkal fásztja meg üldözőjét, olykor meglapul hírtelen, üzöje pedig a vad rohamban elvakulva repül el mellette és midőn ezáltal törekvés észrevéve visszatartja, akkor az öreg nyuszit túl van már tuskón bokron. Mikor nem dícsőségért fut, mint egykor a teknősbékával való versenyében, hanem életét lopja, akkor elfáradhatlan, úgy hogy kimerült ellensége végre eláll. Az agár el bírja őt csipni, de nem mindig, megmenekül olykor az elől is, kivált ha szerét éjtheti, hogy hegynek fusson, ez neki játék, az agárnak munka, még pedig a nehezebb. Olykor megáll ilyenkor a vén nyúl, visszatartulva nézi végig üldözőjét és egyet dobant lábával a

inkább azért, hogy mutassunk, megmutassuk azt, hogy mennyivel telik nekünk jobban, mint a másoknak.

Ennek természetese eredménye aztán a visszavonulás azok részéről, kik a versenyt ki nem bírják. Így származnak azután a társadalmi életetek. Itt a haute crême, amott pedig a plebs. Pedig bizony a társadalomnak hogy az egészségesen fejlődhesse, szüksége van minden számbavehető tényezőjének összehangzó munkájára. Az erdőt is nem egy magasan kiemelkedő sudar fa alkotja, hanem ezer meg ezer kisebb és nagyobb fának összességéből áll az.

Hálat adhatunk az Égnek, hogy nálunk a mi demokratikus, egészséges talajunk a társadalmi betegség e dudáját még csak hírből ismeri, mert nálunk még eddig nem találta meg azt a káros levegőt, melyben az a társadalmi együttlét rovására kitéjleni szokott, hol az úgynevezett Klikszellel magvait elsőrja és oly ellentéteket terem, melyek oly neveléses képtelenségekkel olvadnak, mint Heine szolgájának a különböző vallásokról táplált nézete. Mikor ettől, t. i. Heine szolgájától azt kérdezték, hogy melyik vallás tetszik neki legjobban, azt felelte, hogy egyiksem, mert a katólikus vallást nagyon drágának és fényesnek tartja; zsidó nem akar lenni, protestáns pedig még kevésbé, mert a protestáns valláshoz azért nincs és nem is lehet bízalma, mert egyszer életében betévedt egy protestáns templomba, ott a karzatán 5 szoltár számot látott, ezeket megette a lutriha, de mintán a számokból még csak egy ambó sem jött ki,

földre, mintha mondaná, hogy „vesztet te remtetted”.

Ha azonban egyszerre több agár veszi üzőbe és menekése útját hol egyik, hol másik vágja el, akkor a legtapasztaltabb nyúlak nem vezet mindig czelőhöz semminemű mesterkedése, áldozatul esik üldözőinek szegény; de ha úgy hozza magával a véletlen, hogy másik nyúl fészkebe talált bukkanni, hírtelen meglapul abban, amaz pedig föliradva pihent erővel lödül meg és nem egy esetben ki is bírta fásztani üldözőit, melyek a hajtsa hevében észre sem vették, hogy most már váltott tapsifülessel van dolguk. Ha nádashoz ér a nyúl, mentve van, de beugrik szorultságában még a vízbe is, mely elemet különben még a csizmjában sem szível meg. Azt mondják legjobban fél a fehér agártól, azt híven fölfele, hogy pórére vetkőzött, csakhogy őt könnyebben üzhesse.

Szállását a nyúl száraz és lehetőleg naposított ponton választja és ehhez hű marad, ha később jobbat talál is; csak az bírja onnan kizaklatni, ha bekén egyáltalán nem maradhat. Ilyen ok például az erdei nyúlra nézve össze a lombhullás, még ennek is ártatlan, de szakadatlan zöreje kiüldözi őt a nyílt mezőre. Vazokát rendszeren valamely természetese mélyedésben vagy barázdában leli föl, kikotorja ezt úgy, hogy csak a háta látszik ki belőle, s mivel buvó helyéből ő nem lát senkit, azt hiszi, őt sem látja senki. Ugyanezen modorban készíti el lakát akár a mezőn, szőlőben, akár a cserjésben vagy erdőben szállással. Meglapul fészken annyira, hogy olykor szinte majd ráhag az ember, ha a hó eltemeti, nem törődik vele; téli és nyári szállása csak abban különbözik, hogy a szigorú évszakban a déli oldalt, az enyhébb hónapokban a keleti dűlöt kedveli inkább.

Óda vezető nyomait ide-oda való járkelés, ugrás zökkelés úgy összekészálja, hogy kiszámított ternék nagyon okos lenne; míg a kutya körül járja a maga vazokát, a nyúl előre hátra és oldalt tel czelatlan mozgások után egy hatalmas ugrással terem fészkeiben. Hogy lábnyomait elsimítaná, mint azt öreg vadászok beszélnek, vagy hogy Aristoteles vagy 23 évszázad előtt emlegette, ma sem bebizonyított tény. Nem olyan ravasz ő, mint a szőlőtolvaj, ki nyagó háttal megy be lopni és elegetyeni nyomait, vagy pedig sarkával előre fordított papucsat köt lábára.

Sok kárt tesz a nyúl, kivált ha nagy számmal van, a káposzta-, takarmány- és gabonavetésben, szigorú havas télben pedig megcsúfolja a gyümölcsösök és erdők fiatal fát, megrágya azok kérget. Mivelhogy inyhós, becsalja őt a gyarlóság a kertekbe is, hol kedvtelével pusztít a kel, petrezselyem és levendula ültetvényekben; mit tehet róla, ha e nyálánságok illata az ő szagló szerveit annyira csiklandja, megszokja azonban, ha kertnek pár karóját Asa foetidával kenik be. Mint kiválóan éjjeli állat, leginkább sötétben tesz pusztításokat, reggel telé pedig pajzán játékok kezd társával. Főlegyenesedve körben ugrál, bukfenezket vág, kötődik, ingerkedik és akkora adag könnyűvérűség nyilatkozik negédeskedéseiben hogy nem várnók tőle; beléköti olykor még a rókába is, de szomorúan szokott végződni annak a tánczra hívása, mert fölérh a rőt vadban a ragadozó természet hamar, minek következtése az, hogy bőrvével fizet jó kedvéért a nyuszit.

oda vesztet a pénze és így nem akar protestáns lenni.

Ily képtelenségek, ily ellentétekek találkoznak a társadalomban is, ha azokat mesterségesen keressük és feltalálni akarjuk. Nagyon jól tudom, hogy vannak a társadalomnak előfeltételei, melyeket reánk erőszakoltak, melyeket feleltünk, — de ezektől a mai, mindent nivelláló korban a menynyire lehet szabadulnunk kell.

Gyorsan, sebes röptű szárnyán halad el felettünk az idő. Ha nem volnának bizonyos, már a természet által kijelölt mértföldjelzők, talán észre sem vennők, hogy mily gyorsan múlik az idő. Ezek a természet mértföldjelzők, melyeknél egy egy perczet megpihenünk, megóvnak attól, hogy a szédítő futásban el ne kábuljunk, el ne tévedjünk. Ilyen szívesen látott mértföldjelzők, határpontok: az első rügyek fakadása, az aratás, a szüret. Ilyen a tél beállta is. Különösen ez utóbbi az, mely kell, hogy bennünket úgy a jótékonyág genuszának, mint a társadalmi élet érdekeinek szolgálatában egyesítsen és összetartszon!

E rövid elmefuttatást nem fejezhetem be méltóbban, mint Heine következő szavaival: „Olvastam egy unalmas könyvet — elaladtam; később azt álmodtam, hogy e könyvet tovább olvasom — unalmamban felébredtem és ezen álom háromszor ismétlődött.”

Habina János.

Február végén áll be a párosodás ideje és nagy változásnak okozója ez a nyúlak életében. Nem lombáskodik ekkor nap-hosszant, hanem midőn belső tüze üzőbe veszi őt, szinte fejt veszti, faj tüntartási ösztöne egész hosszú avatja a gyáva nyúlát, elkecseregett ellensége lesz tegnapi játzó társának is, ha nem érkei azéval összekötöznek. Nevetni való a vetélytársak dühös föllépe egymás ellen, egyet dobant lábával a támadó és pofokodáshoz lát, mely egy nyúlgyalvának szemévelágába is kerül, a könnyelmű nyúlé pedig mindez buta közönytől nézi, sőt megcsik olykor az is, hogy egy váratlanul közbejött harmadik udvarlót keréket old. Ha elhierte a győző fél élete társát, vele bohókás játéktánczra perdül.

Rendesen 30 nap elteltével, évenként 4-szer, elik a nyúl, első és utolsó esetben 1—2 fiat, különben 3—5 közt változó számmal. Szerencsések a nyúlaknak, hogy jól ki vannak felölve, mert anyok fészke épen nem kényelmes, mert annak szívében is meg lehetős ismeretlen érelem az anyai szeretet. Szegény elázott, fázott kicsinyeit sziken táplálja és még csak nem is melengeti, éljenek a kis golyók, a hogy tudnak, a fű is pusztul kivált az első költésből sok, a többi szintén úgy kénytelen magát az élet gondjain áttörni-zúzni, a hogy épen sikerül, mert anyok fülei összecsesattogtatásával hívja és e kelepelés az egyedüli anyai dédelgetés, mert szavát a nyúl csak akkor ballatja, mikor már azt hiszi, hogy ellensége elől végkép nem menekülhet.

Alig hogy 8 napos lesz a kis nyúl, siet már anyja őt elcsapni magától, hogy az unalmas gyermeknevelés gondjait hova hamarabb elvetesse, mert a könnyelmű nyúlanya örömebb tetszeleg udvarló előtt és velők nem egyszer keringőre kél. Még veszelő idején is eszerben hagyja kicsinyeit, a mely olyan vonás, hogy vele más állatnál alig találkozik. Apjok is szívtelen a kicsinyekhez, üldözi, bántalmazza őket, sőt még gyermekgyilkosság is elkövet nem egyszer. Anyai korosszülés egy állatnál sem esik, mint a nyúlál, úgy hogy a kétféle nyúl nem is ritka tünemény a vadászok előtt.

A szülői szeretet hiányait pótolja azonban úgy a hogy a testvérei ragaszkodás, mely nem nyilatkozik bár a vazok megszokásában. De abban igen, hogy együtt viselik el az élet örömeit és fájdalmait, esetenként közösen mennek legelni, reggelfelé egyakarattal térnek pihenőre, sőt a közelgő veszélyeli szemben figyelmeztetik is egymást és kedélyes enyelgések közben felejtik elha gyatottságuk nyomorát, s egymástól csak akkor válnak el, ha már csaknem annyiványú lettek. Jövő évre már ők is szilőkkel válnak, de ők sem bannak ivadékkal jobban, mint a minő az ő sorsuk volt. Teljesen 15 hónap alatt van a nyúl kitejölde, ekkor 65 cm. hosszú és 4—5 kilót nyom, de vannak 8 kiló súlyúak is. Már Arctaeus mondja azt, hogy nehezebb a hegyvidéki nyúl, mint a mezei, valamint az is tény, hogy az éjszakai általában nagyobbra nőnek, mint a délvidekiek.

A fiatal kinőtt nyúl úgy különböztethető meg az elkérgesedett vénőtől, mi különösen konyhaművészeti szempontból hasznos dolog, hogy a szilőnek könnyen szakadnak fülei, s a köztök levő bőr farsádság nélkül vonható le a koponya csontról. Késő vénséget vagy épen végelgyüngülést nagyon kevés nyúl érhet meg a folytonos üldözöttes miatt. Már a római Martialis azt mondja te-le, hogy legjobb a pecsenyéje az összes 4 lábú állatok közt; sőt a régi rómaiak azt hitték, hogy széplíni lehet a nyúl hústól, evett is Alexander Severus császár minden áldott nap, de midőn egy költő azt a bókot mondta neki, hogy ettől lett oly szép, azt felelte vissza a császár, hogy egyebet nyúlát mindnapon 3 is, legalább okosabbat fog mondani tudni. Széptő szer gyanánt kedvelték a római hölgyek a nyúlvert. Azt hitte erősebbik Cato, mint Plinius beszél, hogy különösen jól alszik az ember nyúl hús evés után, görög és arab orvosok el-lenben azt tartották, hogy élvezete süríti a vért és kedélykomorra teszi az embert. Mivel a nyúl, kivált ha gabonaszemekkel töltözött, úgy viselkedik, mint valamely kerődző állat, megtöltötte Mózes annak élvezetét az izraelitáknak, de a mohamedánok előtt is úgy szerepel, mint tisztátalan.

Becses a nyúlak a szörmeje is, ha bundája nincsen lővéssel átyugatva; akkor mint egész szerepel a szűcsöknel, eliesenben mint félbőr. Az egyszeri vadász úgy akarta bőre kára nélkül meglőni a nyúlát, hogy természetese nyílása felé irányozta puskáját. Készítenek kieszerett bőröböl cipőket és pergament, szöröböl harisnyákat, kalapokat; valamikor a nyúlőröknel kilója 2 arany volt, de a selyem-kalapok divatba jötte óta csakként az ára. Befestett bundája mint prém tesz szolgálatot. Ajánlja ezt Bechstein bolhák ellen is, ha az ember ágymond mel-lére köti, mind oda gyűlelkszik a fekete sereg és egy csomóban könnyebb velők elbán-

ni. Hátsó lábai tisztogató kefék gyanánt használhatók, sőt a régi jó időkben iskolai táblaszívancul is szerepeltek. A gyógyászat hajdan fölhasználta a nyúlak száraz hulladékat hánvás és kigyómorás ellen, hátsó lábait nyavalatőrés és bélgörös ellen, háját pedig szálla hibúzásra, ha az az ember bőrébe hatolt.

Fogságban ritkán tartják a nyúlát, noha mulatságos állat és fiatal korában nagyon megszeliőd, megtanul dobot verni, táncolni, sőt még a pisztolyt is elsüti. A vén macska is haragszik a maga árnyékára, a vén nyúl szintén kegyetlenné lesz az ifjabbak iránt még a kalozkában is. Párosodik a házi nyúlal és tenyészkepes korcsokat ellik, melyeket lapin név alatt húsúként kedvelnek Franciaországban. Xenophonól kezdve minden vadászat író foglalkozik a nyúlal; nálunk hurokban nem igen fogják, az agarás a szegény nyúlát saját lábán kergeti a halálba és melegszik azzal, hogy győzelmei jelül levágja a farkát, legtöbbet pusztít benne a róka. Bár mennyi legyen is a nyúl, ellensége, azért messze van még az idő, hogy ritkasága folytán állatsergelt mutogatásra jusson, megővja őt ettől két dolog. Először a vadásztörvény, mely tiltja földözést február 1-től augusztus 15-ikéig, másodsor rendkívüli szaporasága, mert a vadászok szerint két tapsifüles üldözli a nyúló tavaszt és tizenhatan majszolják már szüretkor a kelkáposzta levelét.

Hanusz István.

IRODALOM.

Jókai Mór-nak „A Lélekidomár” című regényéből, mely Révai testvérek kiadásában, mint a nagyvénű író újabb regényeinek gyűjteményében ez idő szerint megjelenik, a kiadhatóval legutóbb az 5—7. füzeteket küldötte be nekünk. Lándory, a „lélekidomár”, kit a bukott magyar miniszterium legavallébb tagja fogadásban nyert meg az országnak, mint a kinek személyével a fogadást nyerő és az ország is nyert, folytatja munkáját. Athatva a tudatolt, hogy a kulturának megnyitott ország lakóinak önmaguktól kell arra rájönnök, hogy az ősi intézmények tarthatatlanok, ép azok segélyével folytatja áldásos működését, kik kevéssel ezelőtt minden újításnak legelkeseredettebb ellenségei voltak. Csak a ki úgy ismeri hazánk történetét, mint Jókai, — a kinek ép úgy kijutott a nemzet gyászából, mint a hogy szívvel, lélekkel osztozott annak örömeiben is, — csak a ki oly otthonos a budai várpalota termeiben, mint a mily közelből ismeri a nép baját, bánatát, — csak az ilyen író tarthatja fel szemünk előtt az ellentétet folytán is kápraztat, de mindenesetre elbűvölő képeket, melyek e legújabb regényben mint a hős, a „lélekidomár” staffage-aként jelentkeznek.

A kiadásnak egyik legfőbb előnye, hogy füzetekben jelennek meg, azt a legszegényebb ember is megszerezheti.

Tüzrendészeti szabályok kézikönyve, összeállította Dr. Szokolay István. Ezen a legújabb törvények és rendeletek alapján összeállított és magyarázatokkal, gyakorlati példákkal, utasításokkal ellátott könyvet rendkívül fontos dolgokat tartalmaz. A f. é. augusztus hóban kiadott Tüzrendészeti kormányrendelet a legszükségesebb intézkedések közé sorolandó; sürgősége rég éreztetik, kevéssé kifejlesztett s nem igen szerencsés társadalmi állapotainkban. Az elemi csapások körül semmi sem pusztít nálunk annyira, mint a tűzvész; ennek csapásai minduntalan előfordulnak az országnak hol egy hol más vidéken; ügyszólván mindennapiak, folytonosak.

Jelen tüzrendészeti rendeletnek kétség-telenül megleendő üdös hatása, midőn a minden műveltség országban rég alkalmazásban levő szabályokat állít fel, melyek egy a tűzvész keletkezése előtt, mint annak be-következésével létesítendő; és a midőn a községeket s hatóságokat tüzrendőri szabály-rendeletek meliőbbi alkotására utasítja, melyek közt az építészeti szabályrendelet kiváló fontossággal bír.

Nem bírjuk eléggé ajánlani ezen hasznos könyvet, különösen községek, községi előjárók, közigyűzők, városi s megyei tisztviselők, rendőrségi hivatalnokok, ház- és föld-birtokosok számára.

A „Házi Közöny”-nek 21. füzetes száma beküldetvén, következőkben mutatjuk be ezen minden háztartásban és házi gazdálkodásban valóban eléggé nem ajánlható praktikus lap jelen számának tartalmát: Társadalmi ügy: Tanuljunk az amerikaiaktól. — Egészségügy: Egészségünk érdekében. — Az evésről. — Háztartás: A matracok kezelése. A zöldségek elrakása. — Gazdálkodás: Háziállatainknak gondozása télen. A tyúkok téli eltartása. — Ismeretők közlemények: Kés- és villafényesítő készülek (képpel). — Hasznos tudnivalók: a) Az egészségügy köréből: Lesoványító étrend. A bőr dörzsölése. b) A háztartás köréből: A sertések súlyának meghatározása. A glaez-

keztük tisztítása. A disztollak gondörítése. Szarvasbőr-lepedők mosása. Tapasz vaskályákra. c) A gazdálkodás köréből: A szeska mint lótakarmány. A vetőmagnak való burgonya. Idegen ízű borok javítása. A gyümölcsök megfagyasztása. Terméketlen gyümölcsök. A cseresznye, szilvámag csirázása. A tüvelői fák ültetése. — Közgazdasági: Selyemtenyésztés. — Intőttábla: A részlet-vevlék való visszaélések. A középületeknek villámhárítókkal való ellátása. Szekesztői közlemények közhasznú dolgokról.

A „Házi Közlöny”-nek eddig megjelent összes számai egész halmozat hozták mindazon ismereteknek és tapasztalatoknak, melyeknek mindenki a társadalmi és családi nevelés, az egészség, táplálkozás, háztartás, gazdálkodás, a practicus háztartási czikkék ismertetése s számos egyéb közhasznú tudnivalók körül nagyon jó hasznát veheti. E kitűnő lapot jó lélekkel ajánljuk.

A „Házi Közlöny” megjelenik Aradon minden hó 5-ikén és 20-ikán Záray Ödön szerkesztése alatt.

Egy mutatványszám a lapból elégséges, hogy ennek közhasznú irányáról bárki is meggyőződhessen. Ily mutatvány számmal szívesen szolgál a lapkiadóhivatal.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Társas estély.** A jótékony nőegylet és a korecsolyaegyesület által f. hó 10-én a Beretvás-fogadó termeiben rendezett első estély várakozáson felül sikerült. A Beretvás-fogadó termei régen nem láttak oly nagyszámú és elegáns közönséget, mint ez alkalommal, sőt elmondhatni, hogy a helyiség szűknék is bizonyult. A nőegylet választmánya és az estélyek rendezői tehát csak gratulálhatnak maguknak, hogy e családi jellegű társas összejüveteket kezdeményezték; szükségset pótolnak ezek, a mint azt az estélyen megjelent közönség nagy száma igazolta. Az estélyek családi jellegének megőrzése végett a hölgyek közül néhányan kűtést és kézimunkát is hoztak magukkal; lehet, hogy ezt azért tették, hogy talán attól tartottak, hogy majd unatkoznak — de arra ez alkalommal bizony nem igen értek rá, és így valószínű, hogy az ott megkezdett vagy végzett munkában nem tettek valami nagy kárt. De az nem is baj; a rendezők igen helyesen tették, hogy e „munkakört” is felvették a programba. Így legalább a jövő estélyek egyszerű családi jellegű biztosítva marad. Az estélyt a városi dalárda nyitotta meg. Szépen énekeltek, mint rendezés, és csak díszretérre válik, hogy közreműködését szívesen felajánlotta. A dalárda megnyitója után Habina János, főreáliskola tanár, e lapok szerkesztője alkalmi prologot tartott ezen estélyek czéljáról. Üdvözölte a jelenlevőket, kérve pártfogásukat és támogatásukat ezen estélyek iránt. Rükiden megemlékezett társadalmunk azon betegségről, melynek neve az „igény”, vagy a „nagyzás”. E prologot lapunk máj tárczavarában közöljük. Ezután Dr. Szeless József úr és Dr. Tassy Pálné úrnő négykezes zongorajátékában gyönyörködött a közönség. Mindkét közreműködő virtuozitással játszott; kiváló játékuk különben is annyira ismeretes, hogy nem szorul arra, hogy külön is megdicsérjük. Erre Fekete Rózsa k. a. benső érzéssel és melegséggel szavaltta el Tompa „Az én lakásom” című költeményét. A programot a városi dalárda éneke zárta be. Fölösleges említenünk, hogy a közönség a közreműködők iránti elismerésben nem volt fukar. Ezután a program során kívül táncot következett, mely éjfélutáni két óráig tartott. A hölgyek közül jelen voltak: Antal Péterné, Bereczkyné, Benárdné, Csilléry Kálmánné, Cserekyéi Károlyné, Darányiné, Deák Gyuláné, Fekete Istvánné, Gyenes Gyuláné, Győrffy Balászné, Dr. Horváth Mihályné, Harkayné, Jancsó Adámné, Kozma Jánosné, Koritsánszky Jánosné, Katona Zsigmondné, Molnár Jánosné, Paesu Mihályné, Pócsy Györgyné, Papp Sándorné, Dr. Szeless Józsefné, Szeless Kálmánné, Szabasztiani Károlyné, Dr. Tassy Pálné, Tóth Lászlóné, Tóth Istvánné, Wojnárovics ezredesné, Zombory Lászlóné, Zsitvanyé, Antal Mariska, Cserekyéi Ida, Emánuel Olga, Fekete Rózsa, Fekete Ida, Harkay Aranka, Hollósy Rózsa, Katona Mariska, Molnár Mariska, Molnár Zsuzsika, Szabó Terka, Szeless Aranka, Szokolay Ida,

Tarkóy Klementin, Zágonyi Mariska, Zombory Ida stb. Még egyszer ismételtük, hogy ezen első estély minden tekintetben sikerült. Öszintén kívánjuk, hogy a következő estélyek is az a vidám kedv és fesztelenség uralkodjék, mint azt ez alkalommal tapasztaltuk.

— **A Bözörmenyi-jubileumot rendező bizottság** a napokban ülést tartott, melyen bejelentett, hogy ez ideig az ünnepelelője mintegy 350 frt gyűlt be. Az ünnepelelője még nem tüzte ki a bizottság, mert, tekintettel arra, hogy az ünnepelelője tanító úrnak a vidéki tanítóság között is sok ismerőse, tanítványa és tisztelője van, a megyei tanító-gyűlésnek egyidejűleg óhajta az ünnepelelője megtartani; a megyei tanító-gyűlés megtartására pedig a teli időszak nem alkalmas.

— **A rabsegélyző egylet** részére a múlt héten leérkezett igazságügyminiszeri rendelettel a f. évtől kezdve egyelőre 3 évre évi 200 frt állami segély állapított meg a rendelkezés alatt álló pénzbüntetések alapjáról; s így ezen nemes törekvésű egylet azon helyzetbe jutott, hogy a fogháziskolát a rabok oktatására saját erejéből fenntartani képes. Ugyanis a fogháziskola tanító évi 150 frt tisztelet díja — a melyért Kressák Pál tanító a fogházban hetenként 6 órai oktatást ad — a budapesti kir. főügyész által az állami költségvetés terhére folyóvá tett összegből fedeztetett; minthogy pedig az igazságügyminiszerium az évi segélyt 200 frtban állapította meg, a rabsegélyző egylet a f. hó 14-én tartott igazgató választmányi ülésén a fenti 150 frt élvészéről lemondott és a fogháziskolát úgy a szellemi vezetés, mint a fenntartás anyagi gondjaival együtt teljesen átvette, hogy így az említett 150 frt a kir. főügyész által oly fogháziskolának létesítendő rabiskola czéljaira legyen felhasználható, hol még rabsegélyző egylet nem működik. A fogháziskola fenntartása az egyletnek 200 frt tálhaladó kiadást okoz.

— **Társas estélyek.** A „Jót. Nőegylet” és „Korecsolyaegylet” e hó 24-én szombaton megtartandó második estélyére felhívjuk t. olvasóink figyelmét. A műsor igen gazdag lesz, érdekes meglepetésekkel. A bizottság gondoskodott, hogy az első estélyen tapasztalt nagy hőség és por ne ismétlődjék.

— **A reáliskolai szegény tanulókat „Segítő Egyesület”** alapító tagja lett a helyi izraelita hitközség november 1-én tartott előjárósági ülésében. Az 5. sz. gyűjtőben Bleyer Emil és Mayer János VIII. oszt. tanuló kezébe adozták: Horváth János 50 kr. Fekete István tanácsnok 2 frt. Bogó Pál apátplebános 2 frt. Schwab Lévi 50 kr. Bleyer Ferenc 50 kr. Bleyer Gyula 50 kr. Fischer Miksa 50 kr. Pintér Bernát 50 kr. Schwarz Gusztáv 1 frt. Max Stern Brinn 50 kr. A 6. sz. gyűjtőben Fuchs Sándor és Spitzer Jenő VIII. osztály tanuló kezébe: Kisfaludi Lipthay Pál 1 frt. Láber Károly 1 frt. Csomák Gábor 1 frt. Fispán Mórné 2 frt. Resch Márton 1 frt. Molnár János 2 frt. Wittmann N. 1 frt. Farkas Ignáz 2 frt. D. A. K. 1 frt. Vitéz Gusztáv 1 frt. Gyulai Nándor 1 frt. Simon József 1 frt. Katona Zsigmond 2 frt. Fuchs Ádám 2 frt. Lovik Tódor 1 frt. Fehér Márton 1 frt. Bödög Ferenc 1 frt. Özv. Schweyger Filópné 1 frt. Brakhfeld Vilmos 2 frt. Lévy Antal 1 frt. Scheiber József 2 frt. Spitzer Mór 2 frt. Brachfeld Sándor 2 frt. Haeker Lajos 1 frt. Koritsánszky János 1 frt. Dr. Schwarz László 1 frt. A S. sz. iven Bleyer Emil és Mayer János VIII. oszt. tanuló kezébe: Bleyer László 2 frt. Dr. Kecskeméti Lajos 1 frt. Adler Károly 2 frt. Bóka Zsigmond 1 frt. Harkay József 1 frt. Vári Ede 1 frt. Muth testvérné 2 frt. Dr. Horváth Mihály 1 frt. Dr. Csabay Géza 1 frt. Dr. Kecskeméti Sándor 1 frt. Dietrichstein Jenő (Bécs) 2 frt. Grósz Lipót 1 frt. Összesen 59 frt 50 kr., mely összegért hálás köszönetet mond a kulturális ezél nevében a tanártestület.

— **Két törvényjavaslat:** az italmérsi regálegj megváltozása és a véderőtörvény módosítása tárgyában alkotott javaslatok ellen hatalmas akciózt fejt ki az alkotmányos magyar szellem. A napokban a regálegj megváltozása vonatkozó javaslat ellen a városok foglaltak állást és méltányos kérelmüket memorandum alakjában terjesztették a törvényhozás elé; most pedig a véderőtörvényjavaslat — mely tudvaleg a múlt magyar ifjúság vállaára újabb terhet rak — képezi élen tanácskozás tárgyát a felsőbb tanintézetek ifjúsága között. Kezdeményező volt a budapesti tudományegyetem ifjúsága, követték ezt a műegyetem és kolozsvári tudományegyetem hallgatói, majd esatlakoztak hozzájuk országsszerre a felsőbb tanintézetek növendékei, és helybeli jogakadémiánk hallgatói sem maradtak tétlenül. Mindannyian egy szíve lélekkel állást foglalnak kérvényeznek az új javaslat ellen hanguloyozva, hogy az életjárujuknak útját szegi s ezért az országgyűlésnek keresnek orvoslást. Az új javaslat tudvaleg

leg az egyéves önkéntesek sorsát szigorítja; ugyanis e szerint az egyéves önkéntesnek az egy év leteltével a tisztviszgat le kell tenni, mert különben még egy évi tényleges szolgálatát sújtatik. Pedig eddig is alig 1/2-ed része tett a magyar írtak közül tiszti vizsgát, még pedig nem annyira a szakképzettség hiánya miatt, hanem mert a német nyelvet kevesen bírják oly tökéletesen, hogy azon mutathassák be képességeiket. Az a sokszor hangzott biztatás és ígért pedig hogy az egyéves önkénteseknek elég a német nyelvet annyira bírn, mint azt a szolgálat érdeke követeli, tág tört nyit az e tekintetbeni követelmény, a tudás mérvének önkényes magyarázata. Az egyéves önkéntesre nem kevésbé súlyos teher az, hogy a javaslat szerint csak a fegyvernemet, nem pedig a csapatot is, a hol szolgálni akar, választhatja meg. S így polgári élet-pályálynak egyidejűleg tanulmányait nem folytathatja.

— **A váci püspöknél** szerdán több küldöttség tisztelettel, mint a Budapesti Hirlap írja, abból az alkalomból, hogy ő Fölösge őt az első osztályú vakoron rendelt tünntette ki. Először a káptalan küldöttsége járult a főpap elé, azután a honvéd tisztikar, iskolások, gazdasági hivatalnokok. A püspököt, kinek népszerűsége egyre növekszik, az üdvözlések igen kellemesen lepték meg.

— **Büntető kodexünk** némely szakaszainak módosítása foglalkoztatja jelenleg hazai kriminálistáinkat. Ugyanis büntető törvénykönyvünk az életbe léptetés óta lefolyt majdnem egy évtized alatt némely szakaszában túl enyhének, némely szakaszában pedig túl szigorúnak ismertettét föl a gyakorlat által. S épen, mivel ezen hiányokat gyakorlati észlelés útján lehet felderíteni, az igazságügyminiszerium a módosításra vonatkozó javaslat kidolgozásával a budapesti ügyvédi kamarát mint a joggyakorlat terén széles látókörrel bíró közeget bizta meg. A javaslat már elkészítettet s általánosságban a budapesti ügyvédi kamara választmánya által a részletes tárgyalás alapjául el is fogadtatott. A javaslatból a következőket emlíjük ki: A magánvádló a követ vádat csak a végtárgyalás megkezdésig, nem pedig az ítélet kihirdetéséig vonhatja vissza. A rendőrközegek, szolgák végrehajtott stb. alárendelt hivatalos személyek ellen hivatalos eljárások közben elkövetett kisebb mérvű bántalmazások nem képeznek hatósági közeg elleni büntettet, hanem csak kihágást. A rágalmazás fogalma kiterjesztettük és rágalmazást követ el az is, a ki valakiról oly ténny állit szor hiszem, mely valódisága esetén annak, kiről ama tény állitottat, hitelét veszélyezteti. A becsületesítés vétségé pénzbüntetésre lelyett fogházilag javasolhatik fenytetni. A lopás büntetésének minősített eseteire kiszabott túlszigorú büntetést azzal kívánja a javaslat enyhíteni, hogy az ellopott dolog legalább 20 frtot érjen, különben a tettes nem minősített lopás büntetete, hanem csak vétség miatt lesz fenytendő. Az egyszerű magán sikkasztás eseteit, legyen az akár büntet, akár vétség, a sértett fél magánindítványára üldözhetőnek javasolja a tervezet. Az elharapózó csalás, család bukás és vétkes bukás eseteire kiszabott büntetéseket a javaslat enyhének találván, azok szigorítását veszi czéba. Végre az eddigi büncselekvények gazdag tárházát még egy új büncselekvénnyel t. i. az ünbráskodással szaporítja, és a javaslat szükségét látja annak, hogy ez mint önálló büncselekvény felvéssék a büntető törvénykönyv keretébe.

— **Zene-estély.** A kecskeméti zenekevelők egyesülete f. évi december hó 15-ikén pártoló tagjai s ezek családjai részvételére első zene estélyét fogja rendezni, melyre úgy a t. ez. pártfogó tagok, mint a nagyérdemű közönség ez úton is tisztelettel meghivatnak. A rendezés meghívók később fognak kibocsátatni. A zene-estély rendező bizottsága.

— **Baleset.** Dömötör Béla divatárú-kereskedő üzletében f. hó 14-én este 5 óráig egy véletlenül leestet gölámpa majdnem katasztrófát idézett elő. Azonban szerencsére ügyesség és lélekjelenlét a végzetes balesetnek elejét vette.

— **Halálözások.** Pátkay Sándor, városunk idősebb nemzedékének egyik tipikus alakja f. hó 10-én életének 67. évében elhunyt. — Szabó Terézia k. a. t. hó 14-én életének 19. évében meghalt. Béke lengjen poraik fölött!

— **A fegyveres béke.** Az antik és modern világ szobrászai és festői ezer meg ezer alakban és formában örökítették a háború és béke szimbolumait, a mai kor művészeinek sokkal tágasabb tér nyílik tehetségük érvényesítésére: ok a fegyveres békét is megörökíthetik. Párisban épen a napokban leplezték le a „paix armée” szobrát. A szobor kétszárnyú alak mely balkezét egy kardra támasztja, lábai előtt pedig a Fortuna bőségszarva nyugszik.

— **Nagy-Körösön a vörhény** annyira lábrakapott járvány és még mindig oly fokon

van, hogy e miatt a népiskoláknak folyton bezárva kell lenniük, sőt e hó 6-án a polgármester a járvány terjedésének megállítására czéljáról a beteresztett orvosi jelentések alapján a közegyelő felső leányiskolát, az ipar-és ismétlőiskolákat is bezárkoltat.

— **Párisi kiállítás.** A francia kereskedelmi miniszter jelentést tett az 1889-ik kiállítás munkálatairól. Abból kítűnik, hogy a kiállítás most jelentékenyen kevesebbet fizetnek mint 1878-ban. Az Eiffel-torony immár 178 méter magasságot ért el. A még hátralevő 122 méter január végére készült el, hetenként körülbelül 11 méter haladva. A francia szépművészetek kiállítására vonatkozó előmunkálatok már nagyon előrehaladtak és minden jege arra mutat, hogy kiállítás kitűnően fog sikerülni. A bizottság, mely július hóban alakult meg, Antonin Proust kivánságára már fölkuattata a vidéki muzeumokban, mindazon műtárgyakat, melyek nagyobb figyelmet érdemelnek, valamint mindazon nevezetesebb műemlékeket, melyek Franciaországban és a külföldön őriztetnek. Másrészt azon gyűjtők, a kikhez eddig a bizottság a kiállításon való részvétel végett fordult, igen kedvező feleletet adtak a kiállítási bizottságnak. Előre látható ez szerint, hogy a bizottság a képek kiválasztásában azok sokasága miatt nagy zavarban lesz, mert a bizottság nem kíván a képek sokaságával tündökölni, hanem szigorú ellenőrzés folytán igaz képet akar nyujtani a 19-ik századbeli francia iskola hatalmáról s az általa gyakorolt befolyásról.

— **Meghívás.** A kecskeméti zenekevelők egyesületének összes t. ez. tagjai tisztelettel felkértenek, hogy t. évi december hó 9-ikén délelőtt 10 órakor a városba nagy termében tartandó alakuló közgyűlésre minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek. Tártyak: Elnök, alelnök, tiszviselők, választmány és számvizsgálók megválasztása. Költségvetés megállapítása stb. Katona Zsigmond idéti. elnök.

— **Értesítés.** A kőműves-és ács-segédkekre részére az építészettan elméletből (építészeti szerkesztés, költségvetés stb.) tartandó teli tanfolyamra, mely a segédke részére minden esütőtökön d. u. 5 óráig fog tartani és mely f. hó 22-én vendi kezdetű, az iparisiskola igazgatóján minden tanítási napon az órák előtt és óráközökben jelentkezhetni.

— **A „Czegléd Függelven Hirlap”** szerkesztőjét Pelsőy Ferenczet a budapesti esküdtszék f. hó 16-án hat havú börtön és 100 frt pénzbüntetésre ítélte azért, mert lapjában Gubody Ferenc Czegléd város polgármestere ellen piszkoló, nyers hangú czikkeivel valóságos hiszját rendezett. Fölösleges említenünk, hogy e stilykorkolatokra és főrmedvényekre a czeglédi hirhirdet képviselőválasztás szolgálatot alkalmat.

— **Ok az elválasz.** Londonból értesül a P. H. a következő komikus családi eseményről, mely azonban örvendetesnek nem nevezhető: Mr. Hading gyáros, ki néhány hónap előtt nősült, a napokban beállított a törvényszékhez és fiatal nejje ellen váloptert indított. Indoklásul egy darab itatós papírost mutatott föl, melyet nejének írómappájából tépett ki. Ha az itatóspapíros a tükör elé tartják, világosan olvashatók és szavak: „En drágám... ezer eszöket... ugyan annyi ölelést... A fiatal asszony váltig erősít, hogy új tollat próbált meg, mikor e szavakat írta, de a férj ezen kifogással nem látta megerősítve az itatós papíron megörökített dokumentumot.

— **A „Rongyos Egyesület”** javára a következő adományokat vettük: November 3-án Tóth László és Vágó László uraktól 2 frtot; November 6-án Szathmáry János Máriavárosi kereskedő úrtól 5 frtot; Tóth Kálmán Szentes városi tanácsnok úrtól 10 frtot. Fogadják a jószívű adakozók ezen közlésben az egyesület köszönetét és adományaik nyilvános nyugtázását. Kecskemét, 1888. November 16-án. Fördös Dezső, pénztárnok.

— **Rendőri hírek.** Csalás: Cseh Eszter szolgálta magát Nagy Erzsébet nőiparisiskolai tanítóno cseledekének adván ki, Vitéz Gusztáv kereskedésében szinleges ürönje megbizásának ürügye alatt ruhákat vásárolt. Az ügy a törvényszékhez tétett át. Lopás: Dukai György szarkási szőlőműves az állami szőlőtelepről több mint 2000 szál nemes szőlőgyöcsöt lopott, s ez nagyobb részben a házkutatás alkalmával nála meg is találtott, sőt az előnyomozás folyamata alatt azt is beismerté, hogy 6 már tavai is lopott vagy 20 frt árú szőlőgyöcsöt.

MOZAIK.

— **Vasúton.** — Kocsivező: Otovason tessék felszállni, kisasszonyka. — Leány: kisasszonyka? kikérem, én már tizennégy éves vagyok. — Kocsivező: No akkor siess lelkem; mert nem érünk rá, hogy egy gyerek miatt várakozzunk!... gyorsan... gyorsan... Mekkett!!!

Bálban. Béla: Ugyan édes Gizella, miért nyújtja nekem mindig csak a kis újját, talán megbántottam valamivel? — Gizella: Ellenkezőleg, édes Béla, a mama azt szokta mondani, hogy kinek az ember kis újját nyújtja, az a kezét is kéri.

Ez is ok. 1. Szakácsné: Te, mi ennek a Marcsának a szeretője? — 2. Szakácsné. Trombitás. — 1. Szakácsné: Most már értem, hogy miért olyan telfuvalkodott!

Felköszöntő. Szónok: Üdvözlöm barátunkat, hogy a mindenható oly ifjú korban engedte megérnie születésének ötvenedik évfordulóját.

A haj és szakál. — Hogy lehet az druzsám, hogy a hajad tisztá ős, a szakálad közt pedig egy fehér szál pines?

— Nagyon könnyen, pajtás! A hajam már egy éves koromban meg volt, a szakálam pedig 20—21 éves koromban nőtt ki s így a szakálam 20 évvel fiatalabb mint a hajam.

Akkor nem. Először zördül össze a fiatal pár. — Oh bár meghalnék, — zokogja a nő. — En is azt óhajtom — viszonozza a férfi. — Úgy azt óhajtom; akkor nem akarok meghalni.

Modern gyermek. Apa: De ez már sok, a mit te mivelsz, Mariska! Mindjárt megverlek: — Mariska: De apám nem szégyenléd magadat, megverni egy védtelen nőt!

Orvosi szigorlaton. Tanár: Miről fogja ön felismerni, hogy nagyon súlyos esettel áll szemben? — Szigorló: Arról ha a beteg meghal.

Ü Z L E T.

Sertésvásári jelentés
az első magyar sertésvizsgáló és kölcsönelő-
legelő részvénytársulatnak.
Budapest-Kőbánya, November 16.
Heti átlagárak: magyar vál. árú 240—320 kg.
nehéz 48¹/₂—49 kr., 180—240 kg. nehéz 47—48¹/₂
kr., óreg 300 kg. nehéz 46—47 kr.; vidéki sertés
46—47¹/₂ kr. — Transziban: szerbiai 45—47 kr.
Első árak: Kukorica 5.85 kr., árpa 6.20 kr.

Helyi állomány: november 9. maradt 86,670 db.
Felhajtás: alvudékrai kövér 1088 db.
Szerbiából 1719 " "
Romániából 1 " "
M. államvasutal kövér 2855 " "
vidéki 1184 " "
169 " "
7,016 " "
93,686 db.

Kihajtás: Felvidékre 325 db.
Bécsbe (m. h. 525 db.) 1944 " "
Csehországba 772 " "
Bodenbach 1603 " "
Rutka 1383 " "
Oderbergen át 744 " "
Délmetérszágba 224 " "
Belgába " "
Budapesti fogyasztás 3563 " "
Környékre 200 " "
Magyar államvaspályán 201 " "
Kőbányai fogyasztás 300 " "
11,259 " "
Marad állomány: 82,427 db.

Piaci árjegyzék.
November 16.
Tiszta búza métermázsánként: 7.— krtól 7.20 krtig.
Kétszer 5.30 5.40 " "
Rozs 5.10 5.40 " "
Árpa 5.70 5.90 " "
Zab 5.— 5.10 " "
Tengeri kecskeméti mm. 4.50 4.60 " "
Csöves tengeri 2.80 3.— " "
Köles 4.60 4.80 " "
Krumpli 1.60 1.80 " "
Széna 2.20 2.50 " "
Szalma —.70 —.80 " "
Szalonna kg. —.60 —.74 " "

Felelős szerkesztő: **HABINA JÁNOS.**

NYILTÉR.
MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legjobb asztal- és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögéskor,
gégebajknál. gyomor- és hoyaughu-
rutnál.
Mattom Henrik, Karlsbad és Budapest.

Ház- és földeladás.
III-ik tized könyök-úteza 104. sz. a.
Muraközy Pál-féle **H Á Z**, — továbbá
Városföldjén, a nagy-szegedi-út mentén,
két részből álló 6 holdnyi
szántóföld
örökáron eladó.
A venni szándékozók bővebb érte-
sítést nyernek budai-nagy-útczában özv.
Zana Sándornénál. 235 (3—3)

**Pénzintézetek és malmok
részvényei**
eladását és vételét közvetíti alulírott.
Jelenleg van eladó:
8 db. Czeglédi mőgőzmalom részvény-
társasági.
2 " Kecskeméti takarékpénztári.
5 " Sertésbiztosító gőzmalom részvény.
Kerestetik vételre:
10 db Közpeti takarékpénztári,
10 " Kereskedelmi ipar-hitelintézet és
népbanki.

Kaphatók továbbá különféle sors-
jegyek részletfizetésre.
BLEYER ADOLF.
II. tized, Szécsényi-úteza 2. sz. (27—24)

Alulírott mindennemű **értékpapir, sorsjegy vételét és
eladását, valamint tőzsdéi megbízások foganatosítását**
eszközölk.
A helybéli iparhatóság ellenőrzése mellett az 1883. évi
XXXI. t.-cz.-nek megfelelőleg részleteket kibocsátok, és minden
a budapesti tőzsdén jegyzett értékpapir nálam részletre is besze-
rezhető.

Brachfeld Vilmos
bank- és pénzváltóüzlet,
a triesti biztosító társaság főügynöksége.
241 (3—2)

Jó egészség az ember legfőbb kincse.
Hosszabb ideji tapasztalat után sikerült alolítottak alatt jelzett labdacsokat
összeállítani és azt. mint céljúnak teljesen megfelelő, a szenvedő emberiség javára
a közhasználatra bocsájtani.
Ezen kitűnő
javitott kárpáti egészségi labdacso
főtulajdonsága az egész belsőszervezetnek működését állandó egyöntettségben főtartani,
amennyiben a meghűtött gyomrot és vért fölmelegítik, a fölösleges epét, gyomor-
savat és nyákot a legkellemesebb módon és természetes úton a bélrendszerből kive-
zetik, az ételhez italhoz való vágyat fokozzák, alhasi fölfúvódást (szleket) eloszlatják
és az ebből eredő gyomorszorulást, székrekedést, fölbőgést, fej- és hátfájást, szé-
dülést, tagszagotást, kedélytelenséget megszüntetik.
Kiváló jó tulajdonságuk ezen labdacsoknak az, hogy oly szelíden hatnak,
miként még a legérzékenyebbek sem terhelhetnek meg általuk, mert **sem undort,**
sem hasrágást, csikarást nem okoznak.
A beérkezett számos elismerő nyilatkozatok közül:
T. Gömbös L. Urnak! Tolnán.
Ezer köszönetet mondok az ön javított kárpáti egészségi piluláért, mivel
azoknak használata régi gyomorgörcsöimtől megszabadított és elidülti székrekedésemet is teljesen
megszüntette; hogy e egyszerű rajtam valósnit gyógyulást másokon is mint ember teljesítessem,
kérek 24 dobozt utánvét mellett küldetni.
Rétsg. (Nógrádm.) 1888. aug. 4.
Tisztelettel **Turkovits Antal**, urad. erdősz.
T. Gömbös László úrnak! Tolna.
Kérek számomra 6 doboz javított kárpáti egészségi labdacso küldeni, miután barátom
Tomka Sándorné Ugodról, kinek mint vértisztító kitűnően használt, a legnagyobb elismerést tanúsított.
Selye. (Baranyam.)
Tisztelettel **ösv. Markovits Dorottya**.
Egy 15 labdacso tartalmazó dobozka ára 21 kr., hat dobozok tartalmazó
utasításba csomagolt tekercs 1 frt.
Csupán azon dobozka tartalmaz eredeti készítményt, melynek
oldalán ezimerem pecsétnyomata, fenekén a törvényesen be-
jegyzett védjegy látható.
Ezen labdacso kaphatók a készítőnél:
GÖMBÖS LÁSZLÓ
gyógyszerésznél Tolnán, valamint a legtöbb gyógyszerárban.
Bizományos Kecskeméten:
KATONA ZSIGMOND gyógyszerész úr. 231 (6—2)

Cs. kir. osztrák-magyar szabadalmazott
Farugony-matrácok
6 frt 6 frt
Pótlék szalmazsákok és sodronybetétek helyett
tisztá tartós és jutányos különösen alkalmas intézeteknek és kórházaknak. Nagyobb meg-
rendeléseknél megfelelő árlengedés.
A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.
Fő raktár: Bécs, I. Neuer Markt 7.
118 (26—12)

ÜZLET MEGNYITÁS.
Van szerencsém a nagyközönség tudomására hozni, hogy a búza-piaczterén levő
Héjjas-féle saját házbán
**fűszer-, csemege-bor, liszt- és
szesziesital-üzletet**
nyitottam.
Midőn ezt nyilvánosságra hozom, ígérem, hogy a vásárló t. közönség bizalmát
úgy az árúk jó minősége, mint lelkiismeretes és pontos kiszolgálás által megnyerni fő-
törekvésem leend.
Kiváló tisztelettel
HÉJJAS MIHÁLY.
236 (0—3)

Eddig még fölül nem mulva.
MAAGER W.-féle
cs. kir. szabadalmazott valódi, tisztított
CSUKAMÁJ-OLAJ
MAAGER WILHELM-től BÉCS-ben.
A legelső orvosi tekintélyek részéről megvizsgálva és könnyű emészt-
hetősége miatt gyermeknek különösen ajánlva, és rendelve mint leg-
tisztább, legtermészetesebb, elismerten ható gyógyszer mell- és tüdőbajok
ellen, görvély, csomósodások, daganatok, bőrkütiések, mirigybajok,
gyöngöcsög stb. ellen. Üvegenként 1 frtért kapható a gyárraktárban
Bécsben, III. Bezirk, Heumarkt 3., valamint
minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben
az osztrák-magyar monarchia területén valódi minőségben.
KECSKEMÉTEN: Molnár János és Katona Zsigmond gyógyszerész
uraknál. 219 (18—6)

Hirdetmény.

Kecskemét th. város idei fa és nádtermésének el-
adására a helyszínen tartandó árverések ez évben a
következő sorrendben fognak megtartatni: u. m.
I. **November 19-én** reggel 9 órakor az **ágas-
egyházi** 25 részlet nádtermés; összejeveteli hely
az ágasgyézházi korcsománál lesz.
II. **November 20-án** reggel 9 órakor **Ballo-
szegben** a katona lövedék melletti 26 részlet
épületének való nyárfára; összejeveteli hely
a csolányi csőszháznál.
III. **November 22-én** reggel 9 órakor **Szikra-
ban** a 14 részlet épületének való kanadai és
jegénye-nyárfára; összejeveteli hely a Biró-féle
csőszháznál. — Továbbá folytatólag a Koncez
József-féle szállás tanyánál levő 20—22 részlet
épületének való nyárfára.
IV. **November 23-án** reggel 9 órakor a **kisréti
zsilipnél** 25 részlet fűzfára; összejeveteli
hely a zsilipnél.
V. **November 24-én** reggel 9 órakor a **sóly-
mosi** 12 részlet nádtermés; összejeveteli
hely az alpári határon. — Továbbá folytatólag
a tósi csőszháznál:
9 öl nyárfára,
73 " vegyes fűzfára,
15 " korhadt fűzfára és
30 kúp nyár- és fűzfára-összere.
VI. **November 27-én** reggel 9 órakor **Bugacz-
Monostoron** a kisbugaczi csőszháztól ke-
lette 25 részlet épületének való kanadai és
jegénye-nyárfára.
VII. **November 28-án** reggel 9 órakor a **jakabi
sarkokban** 25 részlet kanadai és jegénye-
nyárfára; összejeveteli hely a Tassi-kútnál.
VIII. **November 30-án** reggel 9 órakor **Vágó-
járásban** a Tóth Inre-féle csőszháztól északra
32 részlet épületének való nyárfára; összeje-
veteli hely a taxali vágás északi sarkán.
IX. **December 1-én** reggel 9 órakor **Czetthal-
ban** a Szabó Sándor-féle csőszháznál 21 rész-
let kanadai és jegénye-nyárfára; összejeveteli
hely az említett csőszháznál.
Kecskemét, 1888. November 7-én.

Gazdászati hivatal.

Nyomatott Kecskeméten, Tóth Lászlónál. 1888.